

Ecz. Mehmet DOMAÇ
(TEB Genel Başkanı)

Tanı ve tedaviye ulaşma ve yararlanma hakkı temel bir hak. Hiç kimse, herhangi bir nedenle bu hakkı engelleyemez. Engellenmesi kabul edilemez. İnsan bedeni ve sağlığı bir kapışma alanı değildir. İlaç da sıradan kullanımı isteğe bağlı bir tüketim maddesi değildir. İlaç depolanarak, bankaya yatırılarak kazanç sağlanan bir tüketim nesnesi değildir. İlacın rantı olamaz ve rant elde etmenin bir unsuru olarak kullanılamaz.

İlaç yaşamın sürdürülmesi ve sağlığın kazanılması için zorunlu olarak kullanılması gereken bir maddedir. Kullanıldığında kamusal bir yarar söz konusu olur, kullanılmadığında ise ortaya “zarar ve sağlıksızlık” çıkar.

Eğer bu anlamda kullanılmadığında zarar çıkmayan veya kullanılması herhangi bir yarar sağlamayan bir madde “ilaç” olarak ruhsatlanmış ve doktor reçetesine giriyorsa bu da bir yanlış uygulama ve suiistimaldir, halkın kandırılmasıdır. Eğer ilaç olarak ruhsatlandırılmış ve gerçekten ilaç olan bir madde sosyal güvenlik kapsamından çıkartılıyorsa bu da toplum sağlığı açısından doğuracağı tehlikelerle beraber düşünülmelidir.

Maliye Bakanlığı'nın Bütçe Uygulama Talimatları aracılığı ile halkın sağlığı üzerinde yürüttüğü uygulamalar, insanların yaşama ve sağlık hakkını ortadan kaldıracak dereceye gelebilmektedir. Bu talimatlarla gerçekleştirilen anlık ve birbiriyle çelişen kararlar, ülke insanının sağlığını dolayısıyla yaşamını tehlikeye atabilmektedir. Geri ödeme kurumları, ilaçları negatif listeye koyarken öncelikle alanın uzman kuruluşlarından ve kişilerinden bu uygulamaların olası sonuçları hakkında bilgi almaktadır.

Eğer amacımız sağlıklı bir insanlık ise sağlık politikalarının bizi yanlış yöne sürüklemesine izin vermemek gerekir. Eşitsizlik, sağlıksızlığı yaratan temel unsurdur. Yeni yüzyılın cevap vermesi gereken meydan okuma, dünya ekonomisinin nimetlerinin paylaşımının kurallarını değiştirmektir. Ekonomik düzeyler arasındaki mesafenin büyüklüğü halk sağlığını etkileyen can alıcı etmendir ve bu mesafeyi artıran politikalar halk sağlığı alanında sağlanan/ sağlanabilecek ilerlemelerin önünde engeldir.

Bir hücre biyologuna sorarsanız bir kalp kası hücresi için en sağlıklı davranış, bulabildiği tüm glikozu ve oksijeni alıp, serbest radikallerden kaçınmaktır. Ama hekimler, bir kalp kası hücresi için iyi olan bu davranışın insan vücudunu oluşturan bütün hücreler için iyi olmayacağını bilirler. Ne yazık ki, artan oburluk oranlarımızın gösterdiği gibi, bugün yaptığımız şey tam da budur. Sağlık çalışanlarının, eğer aslolan genel sağlığın mümkün olduğunca iyileştirilmesiyse, bireysel hasta için iyi olanın nüfusun tamamı için iyi olmayabileceğini anlaması gerekir. Genel sağlık söz konusuysa, kişisel risk faktörlerinden çok genel risk faktörleriyle ilgilenilmelidir. En önemli risk faktörü ise, zenginle yoksul arasındaki gelir ve servet uçurumudur.

Sağlıkta gerçek ve yaygın bir ilerleme, gelir ve servet dağılımında yapısal değişikliklerle olacaktır. Savaşı ve işgali engelleyecek olan da budur. O nedenle, ülkelerimizin ve halklarımızın sağlığı buna bağlıdır.

Ecz. Erdoğan ÇOLAK
(TEB Genel Sekreteri -
TEB Haberler Dergisi
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü)

Gelecek Nerede?

Değerli Meslektaşlarım,

Dünyamızın içinden geçtiği tarihsel süreç ülkemizin de geleceğini değiştiriyor. Küresel aktör olma iddiasındaki Türkiye bu iddiasını gerçekleştirmek konusunda yeterli inisiyatif geliştiremiyor.

Olayların sürükleyicisi değil, sürükleneni olmaya devam ediyor. Değişen dünya koşulları ve değişen şartlar ülkemizi değiştiriyor. Ülkemiz, özelde ise mesleğimiz önemli bir süreçten geçiyor.

Değişimin, dönüşümün her kesimde hissedildiği böylesi dönemlerde yaşanan sürece ilişkin değerlendirmeler daha bir önem kazanıyor. Sosyal devlet olma iddiasında olan ülkemizin buna yönelik attığı adımlara baktığımızda durum nasıl görünmektedir;

Devletlerin GSMH'dan eğitime ayırdığı pay;

Danimarka'da toplam rakamın 7.1, Norveç'te 6.9, Avusturya'da 6.1, Almanya'da 5.9, Türkiye'de 3.8 olması gelecek kuşakların eğitime gösterilen önemin göstergesidir.

GSMH içinde sağlığa ayrılan pay ise; Norveç'te %10.3, Amerika'da %15.2, İrlanda'da %7.3, Lübnan'da %10.2, Kolombiya'da %7.6 ve Türkiye'de %7.3.

Kişi başına sağlık harcaması ise Dolar bazında Norveç için 4976, İzlanda için 3821, İrlanda için 2860, Türkiye'de ise 257.

27 Avrupa ülkesi içinde Türkiye sağlığa ve eğitime ayırdığı pay ile 27. sırada. Ayrıca Türkiye'de %25'lik asfaltlanmış yolun toplam yola oranı ile yine 27. sıradadır.

Oysa ülkemiz bebek ölüm oranı ile birinci sırada. Üstelik Türkiye'de gelecek kuşakları bile borçlandırmaya dayalı bir politikanın izlenmesi durumun vahametini göstermektedir.

Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın temel hedeflerinden biri tüm nüfusun sosyal güvenlik kapsamına alınması ve

sağlık hizmetlerinden herkesin eşit biçimde yararlanması idi. Bu amaçla yapılıyor gibi gösterilen **Genel Sağlık Sigortası Yasası, herkesi en alt seviyede eşitliyor**, toplumun önemli bir kesiminin sağlık ve diğer sosyal güvenlik haklarını trpanlıyor. Böylece parası olanın yararlanabileceği, diğer insanların ise minimum hizmet alabileceği bir yapı ortaya çıkıyor. **Sosyal güvenliğin dayanışmaya dayalı ilkesi bozuluyor, piyasalaşılıyor.**

Sosyal güvenlik kurumlarını tek çatı altında toplayan yasa, verilen sağlık hizmeti kurallarını herkese eşitlediği için, savunulması gereken bir yasa. Bizim karşı çıkmamız gereken, tıpkı GSS'de olduğu gibi, bu eşitliğin minimum bir eşitlik olması. Sağlık ihtiyaçlarının para politikalarına dayalı olarak sınırlandırılması.

İşte sağlıkta tasarrufun bu mantığına da karşı çıkmak gerekiyor. **Sağlıktan tasarruf olmaz. Herşeyden önce, bu tasarruf karşılanmayan sağlık ihtiyaçlarının daha büyük harcamalara yol açmasını sağlar. Fakat daha da önemlisi, parayı değil, bireylerin sağlığını harcayacak bir sağlık politikası insan ve hasta hakları açısından kabul edilemez.**

Son yirmi beş yıldır uygulanan neoliberal ekonomik politikalar, sosyal refah alanında devletin üstlenegeldiği rolün ortadan kaldırılmasına dayanıyor. Sosyal devlet, devletin yurttaşlarının, sağlık, sosyal güvenlik, eğitim ve güvenlik gibi ihtiyaçlarının karşılanmasından sorumlu olduğu düşüncesine ve ulusal birikimi uluslararası rekabetin aşındırıcılığına karşı da korunmasına dayanır.

Sosyal devlet kapitalizmin bir lütfu olarak değil bir dizi toplumsal mücadelenin ve kapitalizmin gelişiminin belirli bir evresindeki tıkanıklığı aşmak için ortaya çıkan ekonomik modelin bir sonucu olarak gelişmiştir.

Herşeyden önce sosyal devletin tarihi toplumsal mücadelelerin de tarihidir. Çünkü gelişiminin temelinde toplumsal mücadelelerin 150 yıllık birikimi ve mirası vardır. Toplumsal mücadelelerle elde edilen kazanımlar modern toplumun gelişim süreci içinde vazgeçilmez vatandaşlık haklarına dönüşmüştür. Bu sürecin sonunda vatandaşlık ve devlet tanımları birlerine karşılıklı sorumlulukları temelinde tanımlanabilmiştir.

Bugün aşındırılan şey bu ilişkidir. Aslanın terbiyecisinden daha kuvvetli olduğunu bilmediği zamanlarda yaşıyoruz. Bugünkü tasarımı, insanın kendini ve koşullarını değiştirmenin projesi olmalıdır.

Demokrasiyi elle tutulur, özgürlüğü solunur, dayanışmayı görünür kılmak için her zamankinden daha da anlamlı bugün. Yaşadığımız dönemin ruhunu betimlemek, yakalamak ve dönüştürmek gerekiyor. Tepkisel değil etkiyel, duygusal değil duyarlı olmak bir çok arayışın bir ortak paydada buluşmasını sağlayabilir.

Gün artık insanı teorilere uydurmak yerine insana uygun teoriler geliştirme günüdür.

Gelecek beklenen değil yaratılan şeydir.

Hoşça kalın, diyalogsuz kalmayın...